

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Tdo/52/2014
Identifikačné číslo spisu:	6612010621
Dátum vydania rozhodnutia:	21.04.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:6612010621.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Viliama Dohňanského a JUDr. Richarda Bureša na neverejnom zasadnutí 21. apríla 2015 v trestnej veci obvineného B. T., pre pomoc k zločinu úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., o dovolaní obvineného zastúpeného obhajkyňou JUDr. Bronislavou Garajovou proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. júna 2013, sp. zn. 5 To 52/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného B. T. sa o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Lučenec z 26. marca 2013, sp. zn. 22 T 193/2012 bol obžalovaný B. T. uznaný za vinného z pomoci k zločinu úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák., na tom skutkovom základe, že

obvinený B. T. na základe požiadania S. X., nar. XY, trvale bydliskom O., prechodne bydliskom X., tejto zadovážil a následne dňa 14. novembra 2011 v Y. odovzdal Rozhodnutie Sociálnej poisťovne o zvýšení invalidného dôchodku zo dňa 09. decembra 2010 na účely získania úveru, hoci vedel, že S. X. invalidný dôchodok nepoberá a na základe vystaveného fiktívneho Rozhodnutia Sociálnej poisťovne o zvýšení invalidného dôchodku išla S. X. dňa 14. novembra 2011 v Y. do T., kde požiadala o poskytnutie spotrebného úveru vo výške 2.944 eur, pričom pracovníčkou banky bolo zistené, že tieto doklady sú nepravdivé a tak k poskytnutiu spotrebného úveru nedošlo, avšak v prípade schválenia úveru a jeho následného čerpania by T., IČO: 31 318 916 vznikla škoda vo výške 2.944 eur.

Za to mu bol podľa § 222 ods. 3 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 5 Tr. zák. uložený trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) rokov a 6 (šesť) mesiacov.

Podľa § 48 ods. 2 písm. b/ Tr. zák. súd obvineného pre výkon trestu zaradil do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 25. júna 2013, sp. zn. 5 To 52/2013 podľa § 319 Tr. por. odvolanie B. T. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu obvinený B. T. sám, ako aj prostredníctvom súdom ustanovenej obhajkyne JUDr. Bronislavy Garajovej, podal dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. /, písm. d/ a písm. i/ Tr. por.

Dovolací dôvod v zmysle ustanovenia § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. obvinený odôvodnil vykonaním verejného zasadnutia odvolacieho súdu v jeho neprítomnosti, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky. Je si pritom vedomý, že o termíne verejného zasadnutia sa dozvedel pred jeho konaním včas, pričom sa ho ale nemohol osobne zúčastniť, nakoľko tesne pred týmto súdnym konaním sa mu natoľko zhoršil zdravotný stav (trpí sklerózou multiplex v najvyššom štádiu), že sa musel podrobiť urgentnej nemocničnej liečbe s pokojom na lôžku. O tejto skutočnosti podľa jeho názoru krajský súd včas písomne oboznámil, čo môže aj preukázať. Pokiaľ odvolací súd aj napriek tomu verejné zasadnutie vykonal, bolo to v rozpore s ustanovením § 293 ods. 8 Tr. por.

Týmto postupom krajského súdu prišiel o zákonnú možnosť vyjadriť sa k nesprávnemu právnemu posúdeniu žalovaného skutku prvostupňovým súdom, čím bol naplnený aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Na tomto mieste obvinený namietal aj súdmi ustálené skutkové zistenia, kde poukázal aj na to, že rozhodnutie zo sociálnej poisťovne, o ktorom vôbec nevedel, že je falošné, S. X. nezaobstaral, len jej ho odovzdal na žiadosť svedka V. L..

Napokon namietol spôsob vykonávania dôkazov v prípravnom konaní, s tým, že počas výsluchu pred vyšetrovateľkou 12. júla 2012 sa cítil veľmi zle, na ktorú okolnosť aj upozornil, pričom si zápisnicu o výsluchu nebol schopný prečítať. V konaní pred súdom namietol, že boli vykonané iba dôkazy svedčiace v jeho neprospech. V dôsledku toho skutkové zistenia nie sú správne, pretože sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie. Nebolo tak zabezpečené náležité zistenie veci a tým aj jeho právo na obhajobu a preto bol podľa jeho názoru naplnený aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por.

K dovolaniu obvineného sa v zmysle § 376 Tr. por. vyjadril aj prokurátor Okresnej prokuratúry Lučenec s tým, že konajúce súdy vykonali vo veci všetky dostupné a potrebné dôkazy, tieto vyhodnotili správne, v súlade so zákonom ustálili skutkový stav, rozhodli o vine a treste ako aj o podanom odvolaní obvineného, preto nemohol byť naplnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Hlavné pojednávanie pred Okresným súdom Lučenec bolo podľa prokurátora vykonané v neprítomnosti obvineného, ale v súlade s ustanovením § 252 Tr. por. V súdnom konaní mu bola ustanovená obhajkyňa, ktorá bola prítomná na hlavnom pojednávaní. Z uvedeného vyplýva, že nie sú na mieste dovolacie dôvody v zmysle § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/ Tr. por.

Svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu obvineného využila aj poškodená strana T. s tým, že nemá pripomienky k procesnému postupu konajúcich súdov, ani k vecnej a právnej stránke napadnutých rozhodnutí.

Po tomto postupe a po vrátení veci prvostupňovému súdu na rozhodnutie o návrhu obvineného na povolenie obnovy konania bolo dovolanie obvineného predložené Najvyššiemu sudu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie proti napadnutému rozsudku je prípustné (§ 368 ods. 1 a § 566 ods. 3 Tr. por.) a bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti (§ 374 Tr. por.).

Dovolací súd po preskúmaní spisového materiálu však zistil, že dovolateľom namietané dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. d/, písm. i/ Tr. por. v posudzovanom prípade naplnené neboli a preto bolo potrebné dovolanie na neverejnom zasadnutí podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať, ak:

- zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu (písm. c/),
- hlavné pojednávanie alebo verejné zasadnutie bolo vykonané v neprítomnosti obvineného, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky (písm. d/),
- rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť (písm. i/).

Podľa § 374 ods. 1 Tr. por. dovolanie už pri jeho podaní musí byť odôvodnené tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytykajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo.

Z ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že obsah konkrétne uplatnených dovolacích námietok musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacích dôvodov podľa § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, hoci v skutočnosti obsahuje argumenty mimo takto uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Porušenie práva na obhajobu je závažnou, resp. podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je však koncipovaný oveľa užšie, pretože ním nie je akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva „zásadným spôsobom“, pričom ide najmä o porušenie ustanovení o povinnej obhajobe (§ 371 Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že právo na obhajobu v sebe zahŕňa právo na osobnú obhajobu, právo nechať sa obhajovať obhajcom, ktorým môže byť len advokát, právo na povinnú obhajobu, ako aj povinnosť orgánov činných v trestnom konaní s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému a okolnosti svedčiace v jeho prospech a v oboch smeroch vykonávať dôkazy tak, aby umožnili súdu spravodlivé rozhodnutie. Zároveň predstavuje vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Z predloženého procesného spisu vyplýva, že obvinený v podanom dovolaní neuviedol ani jednu relevantnú skutočnosť, ktorá by preukazovala, že v posudzovanom prípade bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

V posudzovanom prípade sa tak nestalo, pretože obvinený v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom v skutočnosti namietol len rozsah vykonaného dokazovania, správnosť zistenia skutkového stavu veci a spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov.

Dovolací súd uvádza, že uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. je daný vtedy, ak neboli rešpektované ustanovenia zákona o konaní hlavného pojednávania, alebo verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného bez splnenia zákonných podmienok, čím dochádza k závažnému porušeniu práva obvineného zúčastniť sa na konaní pred súdom.

V tejto súvislosti treba podotknúť, že na rozdiel od predchádzajúceho uplatneného dovolacieho dôvodu, obvinený argumentuje v súlade s dikciou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. a preto najvyšší súd poukazuje na nasledovné.

Keďže účelom práva obvineného na prerokovanie veci v jeho prítomnosti je zaistiť mu reálnu možnosť vyjadriť sa pred súdom k tomu, čo mu je kladené obžalobou za vinu a k dôkazom, na ktorých je založená obžaloba, je logické, že Trestný poriadok, ktorý ústavné právo obvineného v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bližšie rozvádza, upravuje odlišné požiadavky na prítomnosť obvineného, resp. stanovuje odlišné podmienky, za ktorých možno vykonať v neprítomnosti obvineného hlavné pojednávanie a podmienky, za ktorých možno takto konať na verejnom zasadnutí.

Kým na hlavnom pojednávaní, ktoré je ťažiskom a vyvrcholením procesu dokazovania, bude prítomnosť obvineného pravidlom, takže vykonať hlavné pojednávanie v neprítomnosti obvineného (§ 252 Tr. por.) bude možné len výnimočne, zákonné podmienky podľa Trestného poriadku aplikovaného v posudzovanej veci odvolacím súdom pre vykonanie verejného zasadnutia tak rigorózne vymedzené nie sú.

To je zrejmé už z § 298 Tr. por. o použití ustanovení o hlavnom pojednávaní, podľa ktorého na verejnosť, konanie a odročenie verejného zasadnutia sa použijú primerane ustanovenia o hlavnom pojednávaní. Z citovaného ustanovenia teda nevyplýva, že by sa ustanovenia o hlavnom pojednávaní mali primerane použiť aj na prítomnosť na verejnom zasadnutí.

Podľa § 293 ods. 1 Tr. por. verejné zasadnutie sa koná za stálej prítomnosti samosudcu a zapisovateľa alebo všetkých členov senátu a zapisovateľa.

Podľa ods. 2 citovanej právnej úpravy, prokurátor sa zúčastní verejného zasadnutia, ak svojím návrhom dal na verejné zasadnutie podnet; vždy sa však zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom sa koná o odvolaní alebo o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Podľa § 293 ods. 3 Tr. por. verejné zasadnutie sa koná za prítomnosti obvineného.

V zmysle § 293 ods. 4 Tr. por. verejné zasadnutie sa môže vykonať v neprítomnosti obvineného, ak nie je možné doručiť mu predvolanie na verejné zasadnutie a z toho dôvodu ustanovený obhajca bol o verejnom zasadnutí riadne upovedomený.

Podľa ods. 5 citovaného zákonného ustanovenia, verejné zasadnutie sa vykoná v neprítomnosti obvineného aj vtedy, ak mu predvolanie na verejné zasadnutie bolo riadne a včas doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti alebo za podmienok uvedených v § 292 ods. 5 Tr. por.

Podľa § 293 ods. 6 Tr. por. verejné zasadnutie v neprítomnosti obvineného nemožno konať, ak je obvinený vo väzbe alebo vo výkone trestu odňatia slobody alebo ak ide o trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica prevyšuje desať rokov.

Podľa ods. 7, ustanovenie odseku 6 sa nepoužije, ak sa obvinený odmietol zúčastniť verejného zasadnutia alebo výslovne požiadal, aby sa verejné zasadnutie konalo v jeho neprítomnosti.

V zmysle § 293 ods. 8 Tr. por. ak obvinený hodnoverným spôsobom ospravedlní svoju neúčast' na verejnom zasadnutí a súčasne písomne požiada súd, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo za jeho prítomnosti, súd odročí verejné zasadnutie a určí deň, čas a miesto ďalšieho verejného zasadnutia.

Podľa § 293 ods. 9 Tr. por. v prípadoch povinnej obhajoby nemožno konať verejné zasadnutie bez prítomnosti obhajcu. Ospravedlnenie a žiadosť podľa odseku 7 môže predniesť aj obhajca obvineného, ak je na to osobitne splnomocnený.

Podľa § 293 ods. 10 Tr. por. obhajca obvineného sa vždy zúčastní verejného zasadnutia, na ktorom koná o odvolaní, ako aj verejného zasadnutia, na ktoré dal podnet svojím návrhom obvinený.

V predmetnej trestnej veci dovolací súd zistil, že Okresný súd Lučenec predložil spis odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní obvineného B. T. 13. mája 2013.

Predseda senátu odvolacieho súdu určil termín verejného zasadnutia, na ktorom sa rozhodovalo o odvolaní obvineného na 25. júna 2013 o 9.00 hod.

Obvinený B. T. predvolanie na verejné zasadnutie osobne prevzal 6. júna 2013 (č. l. 188) a hoci podaním sám odvolanie inicioval, nedostavil sa naň, pričom žiadal súd o ospravedlnenie neúčasti zo zdravotných dôvodov. Za tým účelom si vyžiadal od svojho ošetrojúceho lekára potvrdenie, ktoré na predpísanom tlačive bolo písomne vyhotovené a zaslané obvineným poštou odvolaciemu súdu. Z predloženej poštovej obálky sa zistilo, že toto ospravedlnenie z neúčasti na verejnom zasadnutí bolo odoslané na poštovú prepravu 24. júna 2013 a to 1. triedou. Z odtlačku prezentačnej pečiatky Krajského súdu v Banskej Bystrici vyplýva, že ospravedlnenie bolo doručené tomuto súdu aj s obálkou 25. júna 2013, bez uvedenia hodiny a minúty, teda v deň konania predmetného verejného zasadnutia.

Zo zápisnice o verejnom zasadnutí odvolacieho súdu bolo zistené, že verejné zasadnutie sa konalo 25. júna 2013 od 9.00 hod. do 9.40 hod. Predseda senátu informoval prítomné strany na verejnom zasadnutí o predošlom telefonickom rozhovore s manželkou obvineného, ktorá mala oznámiť, že obvinený je pripútaný na lôžko s tým, že potvrdenie o práceneschopnosti okamžite zašle súdu, avšak neoznámila, že sa obvinený chce na verejnom zasadnutí osobne zúčastniť. K telefonickému oznámeniu manželky obvineného malo dôjsť v piatok 21. júna 2013, verejné zasadnutie o odvolaní sa konalo 25. júna 2013 v utorok. Z uvedeného logickou úvahou vyplýva, že pokiaľ by skutočne bolo zasielané potvrdenie o zdravotnom stave okamžite, a tým istým spôsobom prepravy, bola by táto zásielka doručená krajskému súdu najneskôr 24. júna 2013 v pondelok. Je potom v súlade so skutočnosťou, že v čase konania verejného zasadnutia, súd nemohol obdržať žiadne potvrdenie od obvineného. Z obsahu vyplneného ospravedlnenia sa možno domnievať, že príslušný odvolací senát, ak by ho mal včas k dispozícii, by mohol na jednej strane toto verejné zasadnutie odročiť, na strane druhej, za zistených okolností prípadu by mohol aj konať v neprítomnosti obvineného, tak ako v danej veci aj postupoval.

K záveru, že odvolací súd konal v súlade so zákonom, keď vykonal verejné zasadnutie o odvolaní obvineného v jeho neprítomnosti, dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky z týchto dôvodov:

- predmetné verejné zasadnutie sa konalo za stálej prítomnosti všetkých členov senátu a zapisovateľa,
- na tomto úkone bola prítomnosť príslušného prokurátora nevyhnutná a prokurátor sa preukázateľne verejného zasadnutia aj zúčastnil,
- upovedomenie o verejnom zasadnutí bolo obvinenému včas a riadne doručené a bol poučený o možnosti konania verejného zasadnutia bez jeho prítomnosti,
- obvinený bol v čase konania verejného zasadnutia na slobode, pričom bol prejednávaný trestný čin, na ktorý zákon ustanovuje trest odňatia slobody, ktorého horná hranica neprevyšuje desať rokov,
- obvinený včas hodnoverným spôsobom neospravedlnil svoju neúčasť na verejnom zasadnutí a najmä súčasne písomne nepožiadal súd, aby sa verejné zasadnutie uskutočnilo za jeho prítomnosti,
- na verejnom zasadnutí sa zúčastnila obhajkyňa obvineného JUDr. Bronislava Garajová, ktorá ospravedlnenie a žiadosť podľa odseku 7 § 293 Tr. por. nepredniesla na verejnom zasadnutí, na čo mohla byť osobitne splnomocnená,
- obhajkyňa počas verejného zasadnutia žiadnym spôsobom nenamietala skutočnosť, že bolo rozhodnuté o jeho vykonaní v neprítomnosti obvineného,
- zo zápisnice o verejnom zasadnutí nevyplýva, že manželka obvineného v telefonickom rozhovore žiadala o odročenie predmetného verejného zasadnutia.

V danom prípade, čo sa týka postupu Krajského súdu v Banskej Bystrici, je dôležité uviesť, že vykonaním verejného zasadnutia v neprítomnosti obvineného nesmie byť súdne konanie ako celok dotknuté v takej miere a takým spôsobom, aby bolo pozbavené podstatných rysov a štandardov spravodlivého procesu. Právo obvineného osobne sa zúčastniť konania pred súdom je totiž i v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva považované za základný prvok práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ľudských právach a základných slobodách.

Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti konštatoval, že prítomnosť obvineného na súde má zásadný význam pre spravodlivosť konania a povinnosť zaručiť obvinenému právo byť prítomný v pojednávacej miestnosti je jedna zo základných súčastí čl. 6 Dohovoru .

Hoci to nie je výslovne uvedené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru, z predmetu a účelu tohto článku ako celku vyplýva, že osoba „obvinená z trestného činu“ je oprávnená zúčastniť sa na súdnom konaní. Osobná prítomnosť obvineného v odvolacom konaní nie je až taká dôležitá ako v prvostupňovom konaní. I keď má odvolací súd úplnú jurisdikciu k prieskumu predmetnej veci ohľadne skutkových a právnych otázok, z čl. 6 Dohovoru automaticky nevyplyva právo obvineného na verejné prejednanie veci a právo byť osobne prítomný. Pri posudzovaní tejto otázky sa musí prihliadať okrem iného na zvláštnosť konania, o ktoré sa jedná, spôsob, akými sú záujmy obhajoby prezentované a chránené pred odvolacím súdom, prinajmenšom vo svetle otázok, ktoré majú byť posúdené a ich dôležitosti pre obvineného. Spôsob aplikácie čl. 6 Dohovoru, na konanie pred odvolacími súdmi, závisí od osobitných črt príslušného konania. Do úvahy treba vziať konanie ako celok vo vnútroštátnom právnom poriadku a úlohu odvolacieho súdu v ňom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky má za to, že vzhľadom na všetky skôr uvedené zistenia, dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. d/ Tr. por. naplnený nebol.

Dovolací súd napokon zistil, že v danej trestnej veci nebol postupom pri konaní a rozhodovaní súdov naplnený ani dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušných trestných činov (porovnaj rozhodnutie č. 47/2008, Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, zošit 5/2008).

Uvedený dovolací dôvod pripúšťa iba právne námietky vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižších stupňov. Podstatou správnej právnej kvalifikácie je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní (ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť) bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. Správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu je teda dovolací súd povinný prezumovať (predpokladať).

Dovolateľom uplatnené argumenty, odôvodňujúce nesprávnosť právneho posúdenia žalovaného skutku odvodené od vlastného hodnotenia v konaní vykonaných dôkazov, bez zohľadnenia skutkových zistení a skutkových záverov súdov v pôvodnom konaní, predstavujú len namietanie skutkových zistení, ktoré sú v dovolacom konaní neprípustné. Skutkové zistenia (v tomto smere aj hodnotenie vykonaného dokazovania) súdov prvého a druhého stupňa sú pre dovolací súd záväzné a tento nemôže na nich nič meniť.

Podstatou podaného dovolania je teda snaha dosiahnuť, aby dovolací súd prehodnotil vykonané dôkazy a na základe ich iného hodnotenia dospel k odlišným skutkovým záverom, než aké urobili prvostupňový a odvolací súd.

Z ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. ďalej vyplýva, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu, teda nepreskúmava ani neúplnosť skutkových zistení ani nesprávne hodnotenie dôkazov a podobne. Rozsah jeho prieskumnej povinnosti je vždy vymedzený len dovolacím dôvodom, pre ktorý je dovolanie podané. Prax Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho dôsledne vychádza zo zásady, že trestné konanie je založené na princípe dvojínštančnosti. Dovolanie ani prostredníctvom tohto dovolacieho dôvodu nenahradzuje

riadne opravné prostriedky, ani iné mimoriadne opravné prostriedky, ktorých uplatnením možno riešiť niektoré nedostatky v skutkových zisteniach.

Na podklade tohto dovolacieho dôvodu teda nie je možné posudzovať a hodnotiť správnosť a úplnosť skutkového stavu v zmysle § 2 ods. 10 Tr. por., ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov podľa § 2 ods. 12 Tr. por., pretože to sú otázky upravené normami procesného práva a nie hmotným právom. Tento záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd, kde nemožno znovu vytvárať, či zásadne meniť skutkové zistenia. Právna úprava spôsobu rozhodovania najvyššieho súdu predpokladá, že v tomto konaní nebude dokazovanie vykonané vôbec alebo len celkom výnimočne v značne obmedzenom rozsahu a zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní (§ 379 ods. 2 Tr. por.).

Vo vzťahu k zistenému skutku možno namietat iba to, že tento mal byť posúdený ako iný trestný čin, resp. že skutok nevykazuje znaky žiadneho trestného činu.

Obvinený B. T. bol uznaný za vinného z pomoci k zločinu úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. a/ Tr. zák. spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák.

Podľa § 21 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. účastník na dokonanom trestnom čine alebo na jeho pokuse je ten, kto úmyselne poskytol inému pomoc na spáchanie trestného činu, najmä zadovážením prostriedkov, odstránením prekážok, radou, utvrdzovaním v predsavzatí, sľubom pomôcť po trestnom čine (pomocník).

Účastníctvom sa rozumie úmyselná účasť viacerých osôb na trestnom čine namierená proti rovnakému objektu, sleduje sa ňou rovnaký následok, táto účasť nie je priama, medzi konaním páchatel'a a účastníka je určitá súvislosť, ak došlo aspoň k pokusu alebo dokonanému trestnému činu.

Pomocník je ten, kto inému poskytol pomoc na spáchanie trestného činu, formami pomoci, ktoré zákon uvádza demonštratívne. Ide o formy fyzickej pomoci (zadováženie prostriedkov, odstránenie prekážok) a pomoci psychickej (rada, utvrdzovanie v predsavzatí, sľubom pomôcť po trestnom čine).

Podľa § 14 ods. 1 Tr. zák. pokus trestného činu je konanie, ktoré bezprostredne smeruje k dokonaniu trestného činu, ktorého sa páchatel' dopustil v úmysle spáchať trestný čin, ak nedošlo k dokonaniu trestného činu.

Podľa § 14 ods. 2 Tr. zák. pokus trestného činu je trestný podľa trestnej sadzby ustanovenej na dokonaný trestný čin.

Pokus spočíva v konaní vyvolávajúcom bezprostredné nebezpečenstvo, že nastane následok ako zákonný znak skutkovej podstaty trestného činu, ktorého spáchanie je úmyslom. Hoci nenastane následok, je bezprostredne ohrozený predmet útoku a teda aj chránený objekt. Vyžaduje sa úmyselné konanie, čím je pokus možný len k úmyselným trestným činom. Ak konanie smeruje k spôsobeniu ťažšieho následku, je pokus trestný s trestnou sadzbou pre taký trestný čin, hoci k jeho dokonaniu nedošlo.

Podľa § 222 ods. 1 Tr. zák. trestný čin úverového podvodu spácha ten, kto vyláka od iného úver alebo zabezpečenie úveru tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru a tak mu spôsobí malú škodu.

Podľa § 222 ods. 3 písm. a/ Tr. zák. trestný čin úverového podvodu spácha ten, kto spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním väčšiu škodu.

Objektom trestného činu úverového podvodu je predovšetkým vlastnícke právo alebo práva súvisiace s poskytovaním úveru a zabezpečovaním úveru.

Objektívna stránka spočíva vo vylákaní úveru od iného alebo zabezpečenia úveru tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru a tak mu spôsobí malú (väčšiu) škodu.

Subjekt všeobecný, páchatelom môže byť ktorákoľvek trestne zodpovedná osoba.

Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie. Pre naplnenie zákonných znakov subjektívnej stránky trestného činu úverového podvodu sa vyžaduje, aby bolo preukázané, že páchatel už v čase pôžičky konal v úmysle vypožičané peniaze vôbec nevrátiť alebo ich nevrátiť v dohodnutej lehote, alebo aspoň konal s vedomím, že peniaze v stanovenej lehote nebude môcť vrátiť a že tým uvádza veriteľa do omylu, aby sa na škodu jeho majetku obohatil.

Vylákaním úveru sa rozumie pridelenie úveru bez riadneho splnenia všetkých podmienok na jeho pridelenie.

Úverom sa rozumie predovšetkým bankový úver, hypotekárny úver, komunálny úver a spotrebiteľský úver.

Bankovým úverom sa rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov bankou v akejkoľvek forme.

Spotrebiteľským úverom je dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme pôžičky, úveru, odloženej platby alebo obdobnej finančnej pomoci poskytnutej veriteľom spotrebiteľovi.

Ustanovenie § 222 ods. 3 Tr. zák. je kvalifikovanou skutkovou podstatou k § 222 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.

Kvalifikačným znakom je aj spôsobenie väčšej škody trestným činom úverového podvodu. Za väčšiu škodu sa považuje škoda, ktorá dosahuje najmenej 2 660 eur. Takáto škoda však musí byť v príčinnej súvislosti s podvodným konaním páchatela.

V súvislosti s namietanými skutkovými zisteniami, ktoré uviedol v dovolaní obvinený B. T., dovolací súd konštatuje, že skutková veta tak, ako bola ustálená, obsahuje všetky zákonné znaky pomoci k zločinu úverového podvodu podľa § 21 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. k § 222 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. spáchaného v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Tr. zák.

Tým, že obvinený B. T. zadovážil odsúdenej S. X. k žiadosti o spotrebiteľský úver potvrdenie zo Sociálnej poisťovne o poberaní invalidného dôchodku ako prostriedok na uvedenie banky do omylu, išlo o formu fyzickej pomoci. Vedel pritom, že tento doklad je falošný, ale napriek tomu utvrdzoval odsúdenú v predsavzatí, aby doklad v banke predložila a tak sa pokúsila získať úver, pričom jej po čine sľúbil pomoc. Toto sú preukázateľne formy pomoci psychickej.

Tým, že nakoniec predmetný úver poskytnutý nebol, nedošlo k dokonaniu zločinu, ale konanie obvineného dospelo iba do štádia pokusu spáchania úmyselného zločinu úverového podvodu v kvalifikovanej skutkovej podstate, nakoľko podľa príslušných ustanovení Trestného zákona konanie obvineného smerovalo k spôsobeniu väčšej škody presahujúcej 2 660 eur.

V zmysle platnej judikatúry najvyššieho súdu, ak obvinený vykoná všetko preto, aby uviedol poškodeného do omylu, začal už uskutočňovať konanie, ktoré je znakom trestného činu podvodu, ide o konanie, ktoré bezprostredne smeruje k dokonaniu trestného činu v zmysle § 14 ods. 1 Tr. zák. Nie je rozhodujúce, že museli nastať ešte ďalšie skutočnosti od obvineného nezávislé (uzatvorenie zmluvy, aby

vznikla škoda poškodenému), prípadne, že vznik škody bol od konania časovo vzdialený. Preto takéto konanie nemožno posúdiť len ako prípravu na trestný čin v zmysle § 13 ods. 1 Tr. zák.

Riadiac sa týmito úvahami Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.